

Sygn. akt I ACa 937/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Marta Sawicka
Sędziowie:	SSA Wiesława Kaźmierska SSO del. Zbigniew Ciechanowicz (spr.)
Protokolant:	sekretarz sądowy Piotr Tarnowski

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2014 r. na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa W. Ż., K. Ż. i S. Ż.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim

z dnia 14 października 2013 r., sygn. akt I C 3312/13

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powodów W. Ż., K. Ż. i S. Ż. tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych.

Z. Ciechanowicz M. Sawicka W. Kaźmierska

Sygn. akt IACa 937/13

Uzasadnienie wyroku z dnia 26 marca 2014 r.:

Powodowie W. Ż., K. Ż. i S. Ż. zażądali zasądzenia od (...) S.A. z siedzibą w W. tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w postaci życia w pełnej rodzinie: na rzecz W. Ż. kwoty 30 000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu oraz na rzecz K. Ż. i S. Ż. kwot po 25 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa, wraz z kosztami postępowania.

W uzasadnieniu podano, iż W. Ż. to ojciec, a K. Ż. i S. Ż. to bracia tragicznie zmarłego w dniu 4.05.1997 roku P. Ż.. Śmierć P. Ż. nastąpiła w wyniku wypadku samochodu kierowanego przez M. K., ubezpieczonego od odpowiedzialności

cywilnej u pozwanego, który za spowodowanie wypadku został skazany na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. syng. akt II K 1044/97 na karę 8 lat pozbawienia wolności.

Pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa, podnosząc, iż w wyniku śmierci P. Ż. zostało naruszone jego dobro osobiste w postaci prawa do życia, a nie dobra osobiste powodów. Pozwany wyraził pogląd, iż aby cierpienia psychiczne powodów mogły zostać skompensowane w trybie obowiązującego w dniu zdarzenia art. 445 § 1 k.c., to muszą mieć postać rozstroju zdrowia. Smutek, żal, poczucie osamotnienia czy bezradność zdaniem pozwanego nie podlegają kompensacji. Pozwany podnosi iż Sąd winien stosując art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c. przyjąć przyczynienie zmarłego do szkody w wyniku 70%.

Wyrokiem z dnia 14 października 2013 r. Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim zasądził od pozwanego:

- na rzecz powoda W. Ż. kwotę 30 000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 sierpnia 2013 r. do dnia zapłaty, a w pozostałej części oddalił powództwo co do żądania odsetek (pkt I),
- na rzecz powoda S. Ż. kwotę 25 000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 sierpnia 2013r. do dnia zapłaty, a w pozostałej części oddalił powództwo co do żądania odsetek (pkt II);
- na rzecz powoda K. Ż. kwotę 20 000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 15 sierpnia 2013r. do dnia zapłaty, a w pozostałej części oddalił powództwo (pkt III);
- na rzecz powodów solidarnie kwotę 7 651 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

U podstaw rozstrzygnięcia leży następujące ustalenia.

W dniu 3 maja 1997 roku P. Ż. razem z M. K. i innymi znajomymi spędził noc na zabawie w dyskotecie w O.. Wszyscy spożywali alkohol. Z O. M. K. razem ze znajomymi wracał samochodem T. (...) o numerze rejestracyjnym (...). P. Ż. z P. K. postanowili wracać w bagażniku, gdyż wszystkie miejsca siedzące były już zajęte. Na ulicy (...) w G. w godzinach rannych w dniu 4 maja 1997 roku M. K. naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że kierując samochodem zjechał na wydzielone torowisko tramwajowe po prawej stronie drogi i uderzył w słup trakcji tramwajowej. Samochód przełamał się na pół. P. Ż. zginął na miejscu.

W chwili zdarzenia zmarły P. Ż. miał 19 lat. Przed wypadkiem ukończył szkołę zawodową i uczęszczał do liceum dla pracujących, nie pracował, zajmował się młodszą siostrą M., gdyż jego rodzice pracowali zawodowo.

Powód W. Ż. jeździł z P. na ryby. Miał ze zmarłym dobre relacje. Po wypadku powód popadł w alkoholizm, nie mógł sobie poradzić ze śmiercią syna. Stracił prowadzoną przez siebie firmę - renowacja starych mebli.

Powód S. Ż. w chwili wypadku brata miał 16 lat. Ze zmarłym bratem dzielił pokój. Po śmierci brata spadły na niego wszystkie jego obowiązki związane z opieką nad młodszym rodzeństwem. To on musiał powiedzieć matce o śmierci brata. Bał się dnia swoich urodzin, gdyż zmarły P. urodził się w tym samym dniu i miesiącu, ale trzy lata wcześniej. Wtedy też zaczęły się jego problemy z alkoholem. Do dziś nie oswoił się ze śmiercią brata.

Powód K. Ż. w czasie kiedy zdarzył się wypadek miał 10 lat. Z powodu śmierci brata i sytuacji rodzinnej nie zdał do następnej klasy.

Po śmierci P. Ż. rodzina zaczęła się oddalać od siebie. Śmierć P. do dzisiaj jest tematem tabu w rodzinie. Znacznie pogorszyły się relacje pomiędzy członkami rodziny całej rodziny.

Oceniając tak ustalony stan faktyczny Sąd I instancji powództwo wywodzone z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c., a związane z naruszeniem przez sprawcę kolizji z dnia 4 maja 1997 roku ich dóbr osobistych w postaci pamięci o osobie zmarłej, prawa do intymności i prywatności życia, prawa do życia w rodzinie i utrzymywania więzi rodzinnych uznał za zasadne w znacznej części.

Oceniając zasadę odpowiedzialności pozwanego Sąd Okręgowy za ugruntowany uznał pogląd Sądu Najwyższego, że do oceny takich roszczeń znajduje zastosowanie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c., jako że więź rodzinna może być uznana za dobro osobiste członka rodziny zmarłego (wyrok SN z 14 stycznia 2010 IV CSK 307/09, uchwała z 22 października 2010 r. III CZP 76/10, wyrok z 11 maja 2011 I CSK 621/10, uchwała z 13 lipca 2011 III CZP 32/11).

Dodatkowo podkreślono, przywołując m.in. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2012 roku (III CZP 67/12), iż obowiązujący w dniu zdarzenia § 10 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 1992 roku w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów wskazuje, iż z ubezpieczenia OC przysługuje odszkodowanie, w tym i zadośćuczynienie za krzywdę osobie trzeciej, wobec której ubezpieczony ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 448 kc, jeżeli posiadacz lub kierowca pojazdu mechanicznego są zobowiązani - na podstawie prawa - do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

Sąd Okręgowy nie miał wątpliwości co do tego, iż winnym wypadku w dniu 4 maja 1997 r. był kierujący pojazdem M. K., na co wskazywał wyrok Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. z dnia 23 października roku, sygn. akt II K 1044/97. Zaznaczono przy tym, że osoba, która nie była oskarżona, może powoływać się w postępowaniu cywilnym na wszelkie okoliczności wyłączające lub ograniczające jej odpowiedzialność cywilną. W wyroku Sądu Rejonowego w Gorzowie Wlkp. z dnia 23 października 1997 roku, sygn. akt II K 1044/97 określono, iż M. K. będąc w stanie nietrzeźwości, prowadził pojazd z nadmierną prędkością, w trakcie manewru wyprzedzania zjechał na wydzielone torowisko tramwajowe po prawej stronie drogi i uderzył w słup trakcji tramwajowej w wyniku czego śmierć poniosło 6 osób, a jedna osoba doznała rozległych obrażeń ciała. Swoim zachowaniem spowodował nie tylko śmierć P. Ż., ale także naruszenie dóbr powodów w postaci zerwania więzi rodzinnych, naruszenia prawa do utrzymywania więzi rodzinnych, życia w rodzinie. Pomiędzy śmiercią P. Ż. a działaniem sprawcy M. K., w ocenie Sądu Okręgowego zachodzi związek przyczynowo – skutkowy. Śmierć poszkodowanego i krzywda powodów jest normalnym następstwem działania sprawcy.

Przy ustalaniu wysokości odszkodowania należnego powodom Sąd Okręgowy uwzględnił fakt przyczynienia się P. Ż. do powstania krzywdy u powodów. W ocenie Sądu Okręgowego podjęcie przez P. Ż. decyzji o jeździe samochodem z kierowcą będącym pod wpływem alkoholu, na dodatek nie na siedzeniu przeznaczonym do przewozu osób, lecz w bagażniku było obiektywnie naganne i nakazywało przyjęcie, iż część winy za zaistniałe zdarzenie w postaci skutku wypadku ponosi on sam. Poszkodowany wiedział, iż kierowca jest pod wpływem alkoholu oraz, że bagażnik nie jest miejscem do przewozu pasażerów. Godząc się na przewóz w bagażniku przyczynił się do zaistniałej szkody. Biorąc pod uwagę stopień winy zarówno kierowcy jak i P. Ż. Sąd Okręgowy przyjął, iż po stronie P. Ż. przyczynienie wyniosło 70 %. Samochód w skutek zderzenia ze słupem trakcyjnym przełamał się na pół a śmierć poniosły także osoby siedzące na miejscach dla pasażerów. Kierowca wypadku nie dość iż był nietrzeźwy i jechał z nadmierną prędkością to wykonywał manewr wyprzedzania na łuku drogi i nie reagował na uwagi i prośby pozostałych pasażerów aby zwolnił. Sąd Okręgowy wskazał, że gdyby P. Ż. oceniał sytuację racjonalnie i roztropnie, nie podróżowałby z kierowcą, który spożył duże ilości alkoholu a stan jego nietrzeźwości jak wynika z ustaleń sądu karnego był widoczny. Następnie podkreślono, iż powodowie w żaden sposób nie przyczynili się do powstania krzywdy ani nie mieli wpływu na jej rozmiar. Roszczenie powodów uznano za ściśle związane z osobą zmarłego zatem należy uwzględnić jego zachowanie i stopień przyczynienia się do powstania krzywdy. Pominięcie tej kwestii stałoby w opozycji z zasadami współżycia społecznego.

Powód W. Ż. był ojcem zmarłego. P. Ż. był jego pierworodnym synem. Miał ze zmarłym dobry kontakt. Jeździli razem na ryby. Była to ich wspólna pasja. Po wypadku powód zaczął nadużywać alkoholu stracił swoją firmę. Przez dwa lata po wypadku nie mógł dojść do siebie. W swoich zeznaniach przyznał iż spożywanie alkoholu uśmierzało jego ból po stracie syna. Powód chodzi wraz z rodziną na cmentarz na grób P., jednakże na jego temat nie rozmawiają, gdyż przywołuje to bolesne wspomnienia.

Powód S. Ż. w chwili śmierci brata miał 16 lat. Miał on ze zmarłym bratem najbliższe relacje z całego rodzeństwa. Dzielili z nim pokój. Razem ze zmarłym P. opiekowali się młodszym rodzeństwem. Po śmierci P. obowiązek opieki nad młodszym rodzeństwem spadł na niego. Jak wynika z zeznań powoda – rodzice po śmierci P. nie byli w stanie wspierać swoich dzieci. Nikt im nie pomagał. Powód nie oswoił się ze śmiercią brata do dnia dzisiejszego. Do dzisiaj nie rozmawia o P.. S. był pierwszą osobą która dowiedziała się o śmierci P. i musiał przekazać tę wiadomość matce. Sam po tym zdarzeniu miał problemy z alkoholem. Jak zeznała matka powoda świadek G. Ż. powód bał się po śmierci brata daty swoich urodzin, gdyż zmarły P. urodził się w tym samym dniu i miesiącu ale trzy lata wcześniej.

Powód K. Ż. w dacie wypadku miał 10 lat. Przyznał, iż po wypadku nim i młodszą siostrą opiekował się brat S.. Zeznał iż po wypadku rodzina oddaliła się od siebie. Świadek G. Ż. zeznała, iż po śmierci brata K. nie zdał do następnej klasy, gdyż nie uzyskał pomocy w nauce od rodziców. Chłopiec dorastał w bardzo trudnych warunkach emocjonalnych. Rodzina była pogrążona w żałobie i przez kilka lat trudno było im wrócić do normalnego funkcjonowania

Reasumując, Sąd Okręgowy uznał, iż śmierć P. Ż. miała istotny wpływ na życie powodów. Biorąc pod uwagę zeznania świadków Z. B., J. S. a przede wszystkim G. Ż. oraz samych powodów nie ulega wątpliwości iż śmierć P. miała wpływ na osłabienie relacji pomiędzy poszczególnymi członkami rodziny. Każdy z powodów na swój sposób przeżywał żałobę. Powodowie nie potrafili otworzyć się przed sobą i wzajemnie wspierać w tak trudnych chwilach. Powodowie do dnia dzisiejszego mają problem, aby otwarcie porozmawiać o tym co się wydarzyło. Rodzina Ż. w obliczu wypadku z 1997 roku została pozostawiona sama sobie. Nikt nie pomógł powodom uporać się z bólem i problemami po stracie P.. Sąd Okręgowy uznał, iż odpowiednim zadośćuczynieniem za krzywdę będą odpowiednio kwoty w stosunku do W. Ż. – 30.000 zł, w stosunku do S. Ż. – 25.000 zł, w stosunku do K. Ż. – 20.000 zł. Sąd zróżnicował kwoty zadośćuczynienia przyznane powodom S. Ż. i K. Ż. uznając, iż relacje starszego brata z P. były silniejsze. Chłopcy dzielili razem pokój. Pomiędzy nimi była tylko 3 letnia różnica wieku. Przeżył on bardziej dotkliwie w ocenie Sądu śmierć brata. K. Ż. w chwili śmierci brata miał 10 lat. Jego więzi z najstarszym bratem, który miał 19 lat nie były tak silne jak w przypadku powoda S. Ż.. Sąd przy ustalaniu kwoty zadośćuczynienia przyjął 70 % przyczynienie się zmarłego do powstania krzywdy.

Zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego z dnia 14 października 2013 r. pozwany Ubezpieczyciel zażądał jego zmiany, oddalenia powództwa oraz zasądzenia od powodów na swoją rzecz kosztów postępowania. (...) S.A. z siedzibą w W. zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie prawa materialnego w postaci:

- art. 448 k.c. w związku z art. 23 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, co przejawiało się przyjęciem, że zachodziła sytuacja odpowiedzialności pozwanego skutkująca koniecznością wypłaty na rzecz powodów zadośćuczynienia w ramach umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej kierującego pojazdem mechanicznym w wypadku z dnia 4 maja 1997 r., w wyniku którego zginął P. Ż., gdy tymczasem w tym dniu nie istniały podstawy prawne dla ochrony dóbr osobistych opisanych pozwem w niniejszej sprawie, zaś zastosowanie przez Sąd Okręgowy powyższych przepisów stanowi wręcz obejście prawa w postaci art. 446 § 2 i 3 k.c., pozwany podkreślił, iż powodowie nie byli osobami bezpośrednio poszkodowanymi zdarzeniem opisanym pozwem,
- § 10 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 1992 roku w sprawie ogólnych warunków pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U. Nr 96, póź. 475 ze zm.) poprzez jego błędną wykładnię, niewłaściwe zastosowanie, a w efekcie przyjęcie, iż przepis ten przewiduje obowiązek odszkodowawczy związany z naruszeniem dóbr osobistych, gdy tymczasem katalog dóbr podlegających ochronie w oparciu o ten przepis jest zamknięty i nie należą doń dobra opisane w art. 23 k.c.

Powodowie zażądali oddalenia apelacji i obciążenia pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego, uznając zarzuty apelacyjne za nietrafne.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie była uzasadniona.

Trafnie apelujący podnosi, iż do stanu faktycznego zaistniałego w niniejszej sprawie nie można zastosować art. 446 § 4 k.c., który wszedł w życie z dniem 3 sierpnia 2008 r. Tym niemniej treść uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia wprost wskazuje, iż za podstawę roszczeń powodów Sąd I instancji słusznie przyjął art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 448 k.c. oraz pośrednio § 10 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 1992 roku w sprawie ogólnych warunków pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U. Nr 96, póź. 475 ze zm.), który nie wyłączał odpowiedzialności pozwanego za skutki zdarzenia z dnia 4 maja 1997 r. w zakresie naruszenia dóbr osobistych powodów przez ubezpieczonego przez pozwanego sprawcę kolizji.

Oceniając trafność zarzutu naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 448 k.c. w związku z art. 23 k.c. podkreślić należy, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych nie budzi aktualnie wątpliwości pogląd, że do katalogu dóbr osobistych nie wymienionych wprost w art. 23 k.c. należy m.in. więź między osobami żyjącymi, która podlega ochronie norm konstytucyjnych, tj. art. 71 Konstytucji. W konsekwencji, spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków jej rodziny i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Tożsamy z przedstawionym wyżej pogląd prawny wielokrotnie prezentował w swoich orzeczeniach Sąd Apelacyjny w Szczecinie (m.in. niepublikowane wyroki z dnia 22 grudnia 2010 r., I ACa 620/10, z dnia 2 grudnia 2010 r., I ACa 605/10, z dnia 7 października 2010 r., I ACa 447/10, czy wreszcie z dnia 27 marca 2013 r. w sprawie I ACa 845/12 dotyczącej zdarzenia stanowiącego kanwę niniejszej sprawy, gdzie powodami były matka i córka zmarłego P. Ż.), jak również w orzecznictwie Sądu Najwyższego (w szczególności w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2012 r., III CZP 93/12, M.Prawn. 2013/2/58, Biul.SN 2012/12/11; wyroku z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, OSNC - ZD, nr 3 z 2010 r., póź. 91; uchwale z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, Biul. SN 2010 nr 10 s. 11, uchwale z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10, a także w wyrokach z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10, LEX nr 785681; z dnia 11 maja 2011 r., I CSK 621/10, LEX nr 848128; z dnia 25 maja 2011 r., II CSK 537/10, LEX nr 846563).

Ocena Sądu pierwszej instancji, że dobro osobiste wskazane przez powodów istnieje, podlega ochronie prawnej i może być naruszone przez spowodowanie śmierci osoby najbliższej, ma zatem silne oparcie w poglądach judykatury, które podziela także Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę.

Nie należy zatem aprobować poglądu Apelującego, iż art. 448 k.c. nie miał zastosowania do roszczenia powodów, gdyż nie są oni osobami bezpośrednio poszkodowanymi. W wyroku z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11 (OSNC 2012/1/10) Sąd Najwyższy jednoznacznie wyjaśnił, zaś pogląd ten Sąd Apelacyjny w pełni podziela, że osoba dochodząca zadośćuczynienia za spowodowanie śmierci osoby najbliższej nie jest poszkodowana jedynie pośrednio. Ten sam czyn niedozwolony może wyrządzać krzywdę różnym osobom, źródłem krzywdy jest zatem czyn niedozwolony, którego następstwem jest śmierć. Krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, natomiast dla osób mu bliskich jest to naruszenie jego własnego dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych. Również osoba dochodząca ochrony na podstawie art. 448 k.c. może być poszkodowana bezpośrednio i dochodzić naprawienia własnej krzywdy, doznanej poprzez naruszenie jej własnego dobra osobistego.

Bezasadny był również drugi zarzut Apelującego - naruszenia przez Sąd I instancji § 10 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 9 grudnia 1992 roku w sprawie ogólnych warunków pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U. Nr 96, póź. 475 ze zm.), uchylonego rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U. Nr 26 póź. 310). Wskazać tu należy, iż zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela w dwóch przytoczonych tu aktach prawnych został opisany w sposób niemal identyczny.

Sąd Apelacyjny podziela ocenę prawną zakresu regulacji przytoczonych tu rozporządzeń dokonaną uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2012 r. w sprawie III CZP 67/12, gdzie stwierdzono wprost, iż z tego, że odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym jest wyznaczana zarówno co do zasady, jak i granic odpowiedzialnością ubezpieczonego, wynika, iż obowiązek ubezpieczonego zapłaty zadośćuczynienia osobom bliskim zmarłego na

podstawie art. 448 k.c. zostaje przejęty przez ubezpieczyciela. Skuteczne odrzucenie tej tezy na rzecz poglądu, że w takim wypadku zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela nie pokrywa się z zakresem odpowiedzialności ubezpieczonego, musiałoby znajdować oparcie w konkretnej prawnej podstawie wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela. A taka nie istniała w dniu 4 maja 1997 r., jak również nie istnieje w dniach orzekania przez Sąd Okręgowy i Sąd Apelacyjny w niniejszej sprawie.

Reasumując, w ocenie Sądu Apelacyjnego prawo do realizowania bliskich więzi uczuciowych w rodzinie jest dobrem osobistym, które nie wykluczało zadośćuczynienia za wyrządzoną w tej sferze szkodę niemajątkową, także w procesie wytoczonym ubezpieczycielowi, co powodowało konieczność oddalenia apelacji pozwanego Ubezpieczyciela w oparciu o treść art. 385 k.p.c.

Pozwany przegrał postępowania apelacyjne, zatem stosownie do treści art. 98 k.p.c. oraz art. 108 § 1 k.p.c. należało obciążyć go kwotą 2 700 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego na rzecz powodów, na którą składa się wynagrodzenie ich pełnomocnika, ustalone w oparciu o § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 czerwca 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, póź. 1348 ze zm.)

SSO del. Zbigniew Ciechanowicz SSA Marta Sawicka SSA Wiesława Kaźmierska